

Nr 125.

Av herr **Rosén**, om anslag till stipendier åt underofficerare och furirer.

Fjärde huvudtiteln upptager i år vissa nya eller ökade anslagsposter, varigenom huvudtitelns slutsumma väsentligt ökats, ehuru en mängd poster automatiskt minskats eller utgått. De ändringar, som äro erforderliga för att bringa utgifterna å huvudtiteln i bättre överensstämmelse med 1925 års försvars beslut än nu föreliggande förslag, synas emellertid kunna och böra verkställas av statsutskottet utan att förslag därom motionsvis framföres i riksdagens kamrar.

I ett avseende torde dock böra framföras förslag om höjning av en anslagspost. Det gäller punkten 21, Studiestipendier.

Av departementschefens uttalande angående beredande av möjligheter för underofficerare och underbefäl att vinna befordran till officer framgår, att man för framtiden kan räkna med dels att ett antal fast anställda underbefäl, vilka före sitt inträde i krigstjänst avlagt realskoleexamen, redan i samband med underofficersexamen kunna avlägga begränsad studentexamen, och dels också att ett antal av de övriga eleverna vid skolan varje år i samband med samma underofficersexamen skola kunna avlägga realskoleexamen. Dessa senare skola, därest de i övrigt äro lämpliga för officersbefordran, kunna omkommenderas till underofficersskolan under ett fjärde år, varunder de skola förskaffa sig den erforderliga kompetensen för vinnande av inträde vid krigsskolan.

Det framgår av detta uttalande, som om departementschefen avsåge, att underbefäl, som efter avlagd underofficersexamen och förvärvat erforderlig ytterligare kompetens och som i övrigt visat sig lämpliga därför, skola kommenderas att genomgå vederbörlig kurs vid krigsskolan i omedelbar anslutning härtill. Det synes emellertid också framgå av det gjorda uttalandet, att någon möjlighet icke senare skall beredas underofficer eller underbefäl, som under praktisk tjänstgöring efter avlagd underofficersexamen visat sig äga fallenhet och lämplighet för officersbefordran, att vinna sådan.

Detta synes icke stå i överensstämmelse med andemeningen i det av 1925 års riksdag fattade beslutet angående beredande av möjlighet för underofficerare och underbefäl att vinna befordran till officerare, men synes det mig, som om dylik möjlighet alltfort bör beredas ifrågavarande personal. En för officersbefordran lämplig underofficer eller furir bör *även senare* än omedelbart efter avlagd underofficersexamen beredas möjlighet att förskaffa sig de för vinnande av dylik befordran erforderliga kunskaperna.

Då 1925 års riksdag fattade sitt beslut i denna fråga, avsågs därmed, att möjlighet skulle beredas till vidarebefordran för de dugligaste inom dessa

personalgrupper, men denna duglighet skulle hava konstaterats under praktisk tjänstgöring. Under sådana förhållanden bör vidarebefordran möjliggöras icke blott i omedelbar anslutning till avlagd underofficersexamen utan jämväl för dem, som efter något års trupptjänstgöring efter avlagd underofficersexamen visat sig äga förutsättningar för att bliva dugliga officerare. Den av departementschefen föreslagna anordningen synes helt komma att utesluta underofficerare från möjligheterna till officersbefordran, och detta synes mig icke vara riktigt, då tjänstgöringen efter underofficersexamens avläggande mera än tidigare fullgjord sådan möjliggör bedömande av en persons lämplighet just för officersbefordran. Det är nämligen, som ovan anförts, visad praktisk tjänsteduglighet, som skall motivera vidarebefordran av underofficerare och underbefäl, och denna duglighet synes ej kunna bedömas enbart av i underofficersskolan inhämtade kunskaper och färdigheter. Av denna anledning kan det också ifrågasättas, om icke alla efter avlagd underofficersexamen böra delta i praktisk tjänstgöring under minst ett år, innan de uttagas för kommendering till krigsskolan, helst om de i en följd genomgått såväl underbefäls- som underofficersskolorna.

De, vilka efter ett eller flera års praktisk tjänstgöring efter underofficersexamens avläggande befinnas lämpliga för officersbefordran och icke äga de för kommendering till krigsskolan erforderliga kunskaperna i vissa ämnen, böra då beredas möjligheter att förskaffa sig dessa, och kan detta ske endera genom kommendering till den vid underofficersskolan sammandragna särskilda kursen för dem, som tidigare genomgått skolans B-linje, eller ock genom tilldelande av studiestipendier, vilka dock som regel endast böra utgå under ett år, men utdelas så tidigt under budgetåret, att vederbörande stipendiat får ett helt läsår på sig för avläggande av examen. Dylik examen bör under alla förhållanden avläggas vid underofficersskolan, såvitt icke stipendiaten avser avlägga fullständig studentexamen, i vilket fall denna väl torde böra avläggas vid någon av de vanliga läroanstalterna.

Då på grund av flera skäl alternativet med studiestipendier bör införas vid sidan om den särskilda kursen vid underofficersskolan — vidarebefordringsaspiranterna komma säkerligen att besitta ganska avsevärt olika förkunskaper — synes anslag för dylika stipendier allttjämt böra uppföras å riksstatens fjärde huvudtitel.

Vad angår stipendiernas antal, vilka av 1925 års riksdag beräknades till 36 stycken à 1,000 kronor vardera, så synes detta på grund av att ett antal underbefäl komma att bibringas de erforderliga kunskaperna vid underofficersskolans C-linje och den särskilda kursen kunna minskas till 12 stycken för år.

På grund av vad sålunda anförts, får jag föreslå,

att riksdagen måtte för stipendier åt underofficerare och furirer anvisa ett ordinarie reservationsanslag med 12,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1929.

Gustav Rosén.